

ANDRÉ MALRAUX • İnsanlık Durumu

Çeviriye ve yayına katkı programı çevresinde yayımlanan bu yapıt
Fransa Dışişleri Bakanlığı'nın, Türkiye'deki Fransa Büyükelçiliği'nin ve
İstanbul Fransız Kültür Merkezi'nin desteğiyle gerçekleştirilmiştir.

Cet ouvrage, publié dans le cadre du programme d'aide à la publication,
bénéficie du soutien du Ministère des Affaires Etrangères, de l'Ambassade
de France en Turquie et de l'Institut Français d'Istanbul.

La condition humaine

© 1933 Éditions Gallimard

İletişim Yayınları 915 • Dünya Edebiyatı 185

ISBN-13: 978-975-05-0029-9

© 2003 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 1. BASIM

1-6. Baskı 2003-2020, İstanbul

7. Baskı 2021, İstanbul

DIZI YAYIN YÖNETMENİ Murat Belge

KAPAK Suat Aysu

KAPAK RESMİ Walter Spitzer, “İnsanlık Durumu III”, 1961

© ADAGP, Paris [1961]

UYGULAMA Hasan Deniz

DÜZELTİ Ayla Karadağ

BASKI Sena Ofset · SERTİFİKA NO. 45030

Litros Yolu, 2. Matbaacılar Sitesi, B Blok, 6. Kat, No: 4NB 7-9-11
Topkapı, 34010, İstanbul, Tel: 212.613 38 46

CİLT Güven Mücellit · SERTİFİKA NO. 45003

Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak,
Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 40387

Cumhuriyet Caddesi, No. 36, Daire 3, Seyhan Apartmanı,

Harbiye Mahallesi, Elmadağ, Şişli 34367 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

ANDRÉ MALRAUX

İnsanlık Durumu

La condition humaine

ÇEVİREN *Ali Berkta*y

GEORGES ANDRÉ MALRAUX 3 Kasım 1901'de Paris'te varlıklı bir ailenin oğlu olarak dünyaya geldi. Babası borsacıydı. Henüz dört yaşındayken annesi ve babası boşandı, babası daha sonra bir evlilik daha yaptı. Bu evlilikten iki kardeşi oldu. Çocukluğunu annesi, anneannesi ve teyzesiyle geçirdi. Lyceé Condorcet'den sonra, École des Langues Orientales'e devam etti ama mezun olamadı. Max Jacob'ın da editörü René Louis-Doyon için çalıştı. 1922 senesinde eşiyle birlikte Khmer tapınağını görmek için gittiği Kamboçya'da tapınağın kabartularını söktüğü için bir süre hapis yattı. Daha sonra Saygon'da sömürgecilik karşıtı *L'Indochine Enchaînée* (Zincire Vurulmuş Çinliler) isimli gazeteyi yayımladı. Fransa'ya döndükten sonra, 1926'da ilk romanı *Bati'nın İğva'sını*, 1928'de büyük başarı kazanan *Kanton'da İsyani* yayımladı. 1930'da ise *Büyük Yol* yayımlandı. 1933'te yayımladığı *İnsanlık Durumu*, Goncourt Ödülü'ne layık görüldü. 1930'larda faşizmin yükselmesiyle birlikte siyasal etkinliklere ağır verdi. 1935'te *Le Temps du mépris* (Aşağılanma Zamanı) isimli kısa romanı yayımlandı. 1936-1937 senelerinde İspanya İç Savaşı'nda Cumhuriyetçiler'in yanında yer aldı. Uluslararası bir hava filosu kurdu ve bu filonun albaylığını yaptı. Bu deneyimi onu *Umud* adlı eserini yazmaya yönlendirdi. Bu eseri 1938'de İspanya'da "Sierra de Teruel" ismiyle sinemaya uyarlandı. 1944'te Fransa'da Direniş Hareketi'ne katıldı. Corréze'de Almanlar tarafından vuruldu ve yakalandı. Kurtarıldıktan sonra Özgür Fransa tugayını kurdu ve tugayın başına getirildi. Cepheye General de Gaulle ile tanıştı. Savaşın sonra, de Gaulle hükümetinde Kültür Bakanı olarak yer aldı, bu görevini 1959'dan 1969'a kadar sürdürdü. 1945'ten sonra roman yazmayı bırakan Malraux, 1951'de *Les Voix du Silence* (Sessizliğin Sesleri) isimli sanat tarihi kitabını yayımladı. *Esquisse d'une psychologie du cinéma* (Bir Sinema Psikolojisi Taslağı, 1946), *Altenburg'un Ceviz Ağaçları* (1948), *Saturne, essai sur Goya* (Satürn, Goya Üstüne Deneme, 1950), *Karşı Anılar* (1967), *Les Chênes qu'on abat* (Devrilen Meşeler, 1971), *Oraisons Funebres* (Cenaze Konuşmaları, 1971) ve *Obsidiyen Kafa Bir Picasso Kitabı* (1974) isimli kitapları bulunan Malraux 23 Kasım 1976'da, Paris'te hayatını kaybetti.

Eddy du Perron'a

İÇİNDEKİLER

Birinci Bölüm: 21 Mart 1927	9
İkinci Bölüm: 22 Mart.....	77
Üçüncü Bölüm: 29 Mart.....	129
Dördüncü Bölüm: 11 Nisan.....	155
Beşinci Bölüm.....	227
Altıncı Bölüm.....	267
Yedinci Bölüm.....	301

Birinci Bölüm

21 Mart 1927

Gece, saat yarım...

Çen cibinliği kaldırmayı deneyecek miydi? Yoksa cibinliğin üstünden mi vuracaktı? İçindeki boğuntu karnımı buruyordu; kararlı olduğunu biliyordu, ama tavandan inip, belli belirsiz bir gölgeden daha fazla seçilemeyen bedeninin üstünü kaplayan bu kar gibi muslin yığını onu büyülemişti sanki ve kararlılığı, durgunlaşmış aklı içinde bir düşünce olmaktan öteye gitmiyordu. Bembeyaz yığından dışarıya taşan tek şey, uykunun etkisiyle hafif eğik dursa da, yine de canlı –insan etinden– bir ayaktı. Odadaki tek ışık yandaki binadan geliyordu: Pencere parmaklıklarının böldüğü, büyük ve soluk bir elektrik dikedörtgeni. Parmaklık gölgelerinden biri yatağın üzerine, ayağın tam altına, sanki onun hacmini ve canlılığını vurgulamak istercesine düşmüştü. Aynı anda dört beş korna birden çaldı. Onu bulmuşlar mıydı? Savaşmak, kendilerini savunan, uyanık düşmanlarla savaşmak!

Gürültü dalgası dindi: Bir trafik sıkışıklığıydı herhalde (aşağıda, insanların dünyasında trafik hâlâ sıkışıyordu demek...). Kendini, zamanın var olmadığı bu gecede kımiltısız, yumuşak muslin yığınının ve ışık dikedörtgeninin karşısında buldu yeniden.

Bu adamın ölmesi gerektiğini yineleyip duruyordu. Aptalcaydı bu yaptığı: Çünkü onu öldüreceğini biliyordu. Yakalanmış yakalanmamış, idam edilmiş edilmemiş, umurunda bile değildi. Bu ayaktan, kendini savunmaya fırsat vermeden –çünkü kendini savunmaya kalkışırca, imdat istemek için bağırabilirdi– bıçaklaması gereken bu adamdan başka hiçbir şey yoktu dünyada.

Gözlerini kırpıştırıp duran Çen, içindeki savaşıyı bulmayı beklerken, kurban rahibini keşfediyordu midesini bulandıran bir tiksinti duygusuyla. Üstelik sadece kendi seçtiği tanrılara kurban sunmayacaktı: Onun devrime yaptığı sununun altında kaynayan yeraltı dünyasının karanlıkları yanında, boğuntudan yamyassı olmuş bu gece bile aydınlık kalıyordu. “Cinayet işlemek, sadece öldürmek değildir...” Titreyen elleriyle sağ cebindeki usturayı ve sol cebindeki kısa hançeri tutuyordu. Sanki gece davranışlarını gizlemeye yetmeyecekmiş gibi, ellerini olabildiğince dibine sokuyordu ceplerinin. Ustura daha güvenliydi, ama Çen onu asla kullanamayacağını hissediyor, hançerden ise o kadar tiksiniyordu. Kasılmış parmaklarına gömülen usturayı bıraktı; hançer cebinde kınısız, çıplak duruyordu. Onu sağ eline geçirdi, sol eli kazağının yününe sürtünerek aşağı doğru indi ve kazağına yapışıp kaldı. Sağ kolunu hafifçe kaldırdı; sanki bu davranışının herhangi bir düşüğe neden olması gerekiyormuş gibi, kendisini çevrelemeye devam eden sessizliğe şaşırıp kaldı. Hayır, hiçbir şey olmuyordu: Harekete geçme sırası hâlâ ondaydı.

Bu ayak, uyuyan bir hayvan gibi yaşıyordu. Bir beden ucunda mı duruyordu gerçekten? “Aptallaşılıyor muyum ne?” Bu bedeni görmeliydi. Onu görmek, şu kafayı görmek; bunun için ışığa girmek, bodur gölgesinin yatağın üstüne düşmesine izin vermek. Etin direnci neydi acaba? Çen istençdışı bir kasılmayla hançeri sol koluna saptı. Acı (bu-